

Zogotavljam Vas, gospoda, in oni, ki so potovali po deželi, gotovo so se prepričali, da ena sama oseba v občini more z živo besedo, z dobrim vzgledom, s poukom o sadnem drevju več storiti za sadjarstvo, nego sto najlepših in najbolje pisanih knjig ali časnikov. (Prav res! na desnici.) Po skupnem trudu visoke vlade, deželnega zastopa in občin utegnemo morda kedaj z našim sadjarstvom dospeti tako daleč, da bodo tudi naše ceste obsajene s sadnim drevjem, kar bo zvišalo lepoto krajev, in kar je prvo, brez posebnih troškov, tudi dohodke.

Ker sem že pri pouku, dolžnost mi je še na ene reči spomniti Nj. ekscelencijo. To je resolucija, ki jo je lansko leto stavil moj tovariš, zastopnik tržaški gospod Nabergoj, glede dovoljenja treh ali štirih ustanov za sinove poljedelcev z okolice tržaške, da bi obiskovali poljedelsko šolo v Gorici. Upam, da se bo Nj. ekscelencija ozirala na to željo, ki je bila lansko leto obširno utemeljena.

Prehajam sedaj na rastlinarstvo, in tu je najprvo vprašanje o vinarstvu, sadjarstvu in zelenjadarstvu, oziroma nadomestilu za vinarstvo proti trtni uši. O tem ne morem sedaj obširno govoriti, pa mi tudi ni treba, ker eden mojih tovarišev že tako namerja o tem predmetu obširneje govoriti. (Dobro! Dobro! na desnici).

Glede gozdnega nadzoroovanja ne morem družega omeniti, nego da izražam željo, da bi Nj. ekscelencija sedanje postavno ustanovljeno društvo za pogozdovanje Krasa podpirala z vsemi sredstvi ter po možnosti pomnožila nadzorovalno osebje. Veče število osebja je v zadnjih letih imelo toli dobre nasledke, da smo njegov vpliv na naše gozdarstvo tudi mi izpoznali; zato prosim Nj. ekscelencije, naj bi tudi pri nas vpeljal normalno število nadzorovalnega osebja.

(Dalje prihodnjic)

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor za l. 1887. dne 14. junija t. l. v Ljubljani.

Zborovanje je vodil namestu bolnega predsednika gospoda grofa Thurna družbeni podpredsednik Jos. Fr. Seunig. Navzočni so bili od vis. c. kr. deželne vlade gospod deželni predsednik baron Winkler ter vladna svetnika gospoda Dralka in Globočnik. Deželni odbor je zastopal namestnik deželnega glavarja v deželnem odboru gospod cesarski svetnik Murnik; bili so pa navzočni tudi še deželni odborniki gg. Detela, Dežman in dr. Vošnjak.

Udov je prišlo na zbor preko 80, katerih je bilo $\frac{3}{4}$ vnanjih, kar je najboljši dokaz, da se živahno za družbo zanimajo po vsej deželi. Izmed vnanjih podružnic bile

so razen štirih zastopane vse, in še celo oddaljena Metlika je poslala svojega zastopnika.

Predsednik g. Seunig je pričel zborovanje tako:

Slavni zbor! Ker je družbeni predsednik gospod Thurn žalibog nevarno obolel, imam jaz čast predsedovati temu občnemu zboru, katerega s tem pričujem. Pred vsem pozdravljam v imenu glavnega odbora vse došle ude, posebno pa visokorodnega gospoda deželnega predsednika barona Winklerja, katerega ob tej priliki prosim, naj blagovoli naše sklepe blagohotno uvaževati in, ako bode potrebno, na odločilnem mestu tudi priporočati. Pozdravljam tudi c. kr. vladnega svetnika Dralko in tudi zastopnika slavnega deželnega odbora gospoda cesarskega svetnika Murnika

Slavni zbor! Iz upravniskega poročila morete razvideti odborovo delovanje, katero je bilo, vsaj po mojem mnenji, uspešno, zlasti ako uvažujete skromne društvene sile in kmetom neprijazne časovne razmere. Upajmo pa, da nastanejo za kmetijstvo kmalu boljši časi, za kar bodo gotovo skrbeli visoka vlada in deželni zastop, pa tudi poedini kmetovalci, ako se navdušimo za gaslo našega presvetlega cesarja: „Z združenimi močmi!“ (Dobro! Slava!)

Predno prestopimo na dnevni red, usojam si v ime glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske staviti naslednji preklog, naj slavni občni zbor sklene: „V proslavo štiridesetletnega vladanja Njega veličastva presvetlega cesarja Frana Josipa I. sklene občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, da družba priredi v začetku oktobra meseca deželno sadno razstavo v Ljubljani.“ Gospod cesarski svetnik bode predlog utemeljil.

Deželni odbornik gosp. Murnik utemeljuje predlog z daljšim govorom, rekši: Deželni zastop, občina stolnega mesta, občine po deželi, z eno besedo vsa dežela se pripravlja 40letnico našega presvetlega cesarja Frana Josipa I. praznovati. Vsi se pripravljajo na ta praznik in hote 40letnico praznovati po zmislu Najvišje želje le z dobrodelnimi ustanovami, s podporo ubožcev, v korist šolstvu, z zasajanjem sadnega drevja itd. Tudi glavni odbor misli, da bi kmetijska družba primerno praznovala 40letnico z deželno sadno razstavo. Pri tej priliki se je nam spominati svojega preljubljenega cesarja in premilostnega vladarja kateri je neizmerno veliko storil za kmetijski stan. Spominajmo se le cesarskega patenta z dne 4. marcija 1849 o zvršitvi zakona, zadevajočega odpravo tlake, in razbremenjenje zemljišč, spominajmo se že od l. 1860. trajajoče ustave, spominajmo se pravic, katere smo v tem času dobili. Za vladanja presvetlega cesarja ustanovilo se je posebno ministerstvo, to je c. kr. poljedelsko ministerstvo, katero po vsej moči skrbi za povzdigo kmetijstva in gozdarstva, katero podeljuje podpore za plemensko govejo živino, za povzdigo konjske, ovčje reje itd. Naša družba razdeljuje razne podpore, napravlja razne razstave, in da more to, zahvaljevati se imamo osobito c. kr. kmetijskemu ministerstvu. Za vladanje našega presvetlega cesarja razširil se je pouk o kmetijstvu po naših ljudskih šolah in

učiteljskih pripravnicah, ustanovila se je velika šola in mnogo nižih in srednjih šol za kmetijstvo, katere so dobivale in dobivajo še vedno izdatne podpore od vlade. Priporočam torej, da se predlog vzprejme.“ Predlog se soglasno z živiošklici brez razgovora odobri.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

82.

Mrtvo morje.

Čudno morje ti je mrtvo morje! Kar nam pripoveda sv. pismo v I. knjigi Mozesovej o tem tajinstvenem morju, pa ob poginu mest v dolini Sidimskeje, vse to so do dobrega potrdila novejša raziskovanja. Veda se popolnoma vjema z razodenjem. Mrtvo morje je pregrozni spominek, ki nam pripoveda, kako je udaril Bog izprijen rod.

Od Jeruzalema do mrtvega morja bi bilo osem ur hodá, ako bi se spustili kar naravnost, ali ker se mora zaradi strmih gora narediti ovinek na Jeriho, toraj se potrebuje vsega vkup dvanajst ur. Naša karavana je odrinila z Jeruzalema velikonočni torek ob devetih. Pri vratih sv. Štefana sta nas čakala dva dobro oborožena beduinska načelnika ali šejka. S previdnosti smo ju naprosili za spremljevalca po njunem kraju. Zajahali smo v Oljsko Goro ter si jo ogledali. Po vzhodnem rebru smo se spustili doli v Betanijo, kjer smo pogledali grob Lazarjev. Prišli smo k vodnjaku, kateremu velé „pri apostolih“, potem smo hiteli na Jeriho. Solnce je nemilo žgalo v teh golih apnenikih. Vsi zdelani smo slednjič srečno dospeli v dolino Jordanovo ter si postavili šotore ob Elizejevem studencu. Lep večer je bil, ki ga ne pozabim kmalu. Blizo nas je kipela v viš ogromna in strma gora Karantanija, s katere je razkazoval hudič Gospodu veličastvo sveta, in pred nami se je smejala živo zelena hosta, v katerej so drobile tice pevke. Po vrhu, da se popolni ta groznoromantiška slika, napravili so Beduinci pri svetlobi bakelj svoj ples. Naslednjega dne smo prišli v treh urah do Jordana, kjer smo obstali in počivali. Čez poldrugo uro smo bili pri mrtvem morju.

Najpreje naj navedem na kratko novejša znanstvena raziskovanja. Mrtvo morje je bilo več stoletij nepreiskan in skrivnosten kraj ljudem. Groza je prišla človeka samo če je pomislil nanj. Niso je raziskovali, vsak se je ogibal velikih nevarnosti, ki so spojene s takim raziskovanjem. Vrh tega niso imeli primernih brodov, brez njih pa ni misliti na vsestransko znanstveno raziskovanje. Prvi v našem stoletju je obhodil peš vzhodno ebrežje mrtvega morja severonemški učenjak Setzen. Za njim je prišel Burkhardt, in še drugi drzni potniki in

raziskovalci. Irec Costigan se je 1835. l. uže vozil po mrtvem morju. S sredozemnega morja si je dal prepeljati mal brod in spustil se je z enim samim spremnikom na zloglasno morje. Ali smeli mož je drago plačal vožnjo. Obolel je vsled prehude vročine, presilnega napa pri vesljanju, in vsled pomanjkanja hrane. Z največo težavo se je pririnil na severno obrežje, in kmalu umrl v Jeruzalemu. Dve leti pozneje sta poskušala dva Angleža, da preiščeta mrtvo morje. Na močnem in z vsemi potrebščinami previdenem brodu sta se spustila na slano vodo. Videti je bilo, da jima bode raziskovanje dovoljno uspevalo. Ali čez osemnajst dni so ju popustili vsi Arabci, na katerih pomoč sta se oslanjala, in ni jima kazalo drugo, kakor vrniti se in znanstveno raziskovanje ustaviti.

(Dalje naslednjič.)

Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Ko po malem presledku godci zopet zaškripljejo, se mlado in staro, veliko in malo, kar bilo je nazočega zopet v plesnem kolobaru zavrti; poželjivi pogledi švigajo sem ter tja brez presledkov; ustá vsem pa so polna pohujšljivih in grdih besed. Vrag na peči kar strpeti več ne more; zakadi se raz peči med plesalce in se sam med njimi in žnjimi vred prav po vražje okolu vrti. „Dobil sem, kar sem iskal“, zahrohotal se je na vse grlo.

Ni mu bilo več mar nečistemu vragu se nazaj v pekel podati; ostal je na svetu in še dandanašnji hodi po vseh nespodobnih, pohujšljivih in razbrzdanih plesih, katerim pokrovitelj je sam; nove pohujšljive, prepovedane in celo iznajduje svete cerkvene obrede zaničujoče plese, ter tako mlade in stare ljudi po mestih in deželi v mreže svoje lovi in za svoje peklenko kraljestvo pripravlja.

Ta nesramni vrag naselil se je s „Plahtačevo plesno šolo“, in prvim javnim plesom v polnem pomenu besede tudi v Zalesje, rekel bi, da stalno. S tem pripomočkom je od tedaj naprej nedolžnost, čistost, pravo moralično in bogoljubno življenje zaleške mladine in drugih odraščanih zakonskih, kakor tudi splošni blagostan zaleškega prebivalstva z pomočjo „prokletega šnopsa“ neizrečeno vničeval, tako, da je bila groza in strah.

Pisalca teh vrstic bilo je popotovanje njegovo o svojem času tudi v lepo Zalesje zaneslo. Bil je tam ravno takrat tak javni ples.

Na svoje lastne oči videl je, kako se je skupna molitev nekega Bogu posvečenega reda v ostudnem plesu zaničevala, kar so navadno le nekateri plesalci izvajali, a drugi jih pa gledali in se jim porogljivo z raznimi zaničujočimi opazkami na vse grlo odobraval. To bogokletno počenjanje se je pa toliko časa vrstilo, da so slednjič vsi nazoči plesalci in plesalke na vrsto prišli. Ko se je ta bogokletna burka do konca izvršila pohvalila sta Plahtač in njegova Beta vsak od svoje

imamo mnogo dobre plemenske živine. Toda neke napake ovirajo povzdigo živinoreje. Imamo namreč postavo za povzdigo živinoreje, ki pa je vsled nesrečnega dostavka pri posvetovanji v deželni zboru skoraj brezuspešna. V dotičnem odseku je bilo namreč nasvetovano, da mora vsaka občina za gotovo število krav imeti plemenskega bika. Neki govornik z nasprotne strani pa je rekel, ali je bil poreden ali pa slabo poučen — da bi s tem vzbudili nevoljo po deželi, ko bi namreč silili občine; nasvetoval je dostavek, da je na voljo dano posameznim občinam. Nasledek je bil ta, da je bila postava brez uspeha. Sedaj se pripravlja nova postava, kakor sem slišal iz ust gospoda deželnega predsednika, s katero se bo odpomoglo temu in drugim nedostatkom; Nj. ekselencije pa prosim, naj bi pospeševal postanek te postave, kar bo gotovo storil tudi deželni zbor.

Draga velika napaka, ki ovira našo živinorejo, je ta, da se poizgubi skoraj vsa mlada živina najboljših vrst: ker ni blizu kupca, prodajajo največ mesarjem, in tako ima dežela kvar. Po mojih mislih pa bi se te dve točki dali združiti, namreč kako bi pomagali občinam, da bi po ceni dobivale plemenskih bikov, in pa rešili dobro plemensko živino za rejo. Mislim, da bi se to ne dalo težko zvršiti, ko bi se sklenila postava, da mora vsaka občina imeti plemenske bika za določeno število krav. Ker pa ne moremo siliti občin, da bi delale dolgove in si kupovale drage plemenske bika, in ker tudi država ne more kupiti s podporami zadostnega števila bikov: pomagalo bi se morda s tem, ko bi se ustanovili kaki dve središči, n. pr. v Ljubljani in na kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu; tu bi morali sprejemati mlado živino od živinorejcev, ki imajo čisto pleme, ter jo prepuščati onim živinorejcem, ki se za njo oglašajo, oziroma občinam, ki bi si jo po postavi morale priskrbeti. Troški ne bodo veliki, in po mojih mislih se sredstva ravnajo po potrebi; sredstvo bi bilo prav preprosto, ko bi se določila srednja cena v deželi. Zavod prevzame vsako mlado lepo živino tega plemena $\frac{1}{2}$ po 36 ali 40 kr., kakor to delajo nekateri graščaki na Nižeavstrijskem in Ogerskem. Treba bi bilo le podpor za prevažanje in za krmo te mlade živine od sprejema do predaje živinorejcu, oziroma občini. Mislim, da bi to bilo na korist živinoreji. Sploh pa bodo izrekli svoje mnenje in najbolje poskrbeli za povzdigo živinoreje možje, ki imajo v tem izkušnje.

Ker sem ravno pri živinoreji, omenil bi še ribarstva ter pristavil, da smo v našem deželni zboru po dolgem posvetovanji potrdili ribiško postavo. Držali smo se največ vladne predloge, naj bi se podpiralo ribarstvo povsod onod, koder se more brez posebne škode tovarnam pa obrtnim in poljedeljskim podjetjem, ki leže ob vodi. Ta postava bo imela velik uspeh, kadar bo politično oblastvo napravilo in uredilo okrožja. Po postavi, ki je predložena bilo bi namreč mogoče, da bi se ustanovil upravni aparat, ki bi ne bil v nikakeršni razmeri z delom, ki bi ga moral opravljati. Pri posvetovanji o dotičnem paragrafu smo tudi povedali svoje

mnenje. Pri nas bi bilo dobro, ko bi se ribarski odbor pridružil kmetijski družbi. (Prav res! na desnici.) Ako se to zgodi, potem bodo troški majhni, in izvršitev s pomočjo kmetijskih podružnic jako lahka. Treba je ena ali dveh nadzorovalnih oseb, in vse drugo se lahko zvrši po ceni s pomočjo kmetijske družbe.

Enaka velja o rakah. Krški raki, ki so sloveli za najboljše, izginili so sedaj. Na tisoče denarja je prihajalo za rase v deželo, in ljudje so več dobivali za rake nego za poljske pridelke, a sedaj ni po vsej Krki od Save do vasi Krke, kjer se pričenjajo slapovi, nobenega raka. O tem so strokovnjaki raznih misli.

Domači raki, ki so še po deželi, so pa povsod po viših vodah, ki so ločene od dolnjega teka; tako jih je še v račenski in ribniški vodi, po Kočevskem in obilo v cerkniškem jezeru — okuženi so po trditvi nekaterih strokovnjakov že, in tudi poginejo, če pridejo v drugo vodo.

Dobiti bi morali torej plemenskih rakov vnanjih. Tega strokovnega vprašanja jaz ne bom rešil, toda raki so za naše vode tolike važnosti, da priporočam to važno gospodarsko vprašanje Nj. ekselenciji in prosim, naj bi o priliki poljedelsko ministerstvo opozilo na to stvar ali pa dovolilo malo podporo; velike podpore tako ne prosimo, ker je stvar premalenkostna.

(Dalje prihodnjič)

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor za l. 1887. dne 14. junija t. l. v Ljubljani.

(Dalje.)

Tajnik gospod Pirc poroča o delovanju društvenem v l. 1887. Delovanje je bilo kaj veselo, posebno pa je število udov naraslo in je sedaj številko 1000 že prekoračilo. Leto 1887. je družba imela 21 častnih, 26 dopisujočih in 826 dejanskih članov. Tudi 27 podružnic deluje jako uspešno in veselo po deželi. Govornik se potem spomina umrlih društvenikov, kateri so: Anton Wester, posestnik in župan v Bledu; Anton Jansekovič, okrajni zdravnik na Vrhniki; Ivan Kavčič, posestnik na Razdrtem; Martin Šlibar, dekan na Vrhniki; Ivan Perles, pivarnar v Ljubljani; dr. Fran Schiffrer, c. kr. profesor in c. kr. zdravstveni svetnik v Ljubljani; Josip Maier, graščak v Loži pri Vipavi; Lavoslav Dekleva, posestnik v Bujah; Anton Zorc, župnik v Mokronogu; Anton Dejak, veleposestnik v Hrpeljah; Ernest Faber, veliki gozdar v Kočevji in Simon Pakiž, posestnik v Jurjevici, in nasvetuje, da zborovalci vstanejo v znamenje sočutja. (Zgodi se.) Potem naglašja, kako uspešno sta c. kr. kmetijsko ministerstvo in deželni zbor podpirala l. 1887. namere kmetijske družbe kranjske s subvencijam, in nasvetuje, da se izreče c. kr. vladi in deželnemu odboru zahvala. (Zbor pritrdi z dobroklici).

Drevesnica na poskusnem družbenem vrtu se je jako razširila in že sedaj lahko oddaje 10.000 do 12.000 sadik na leto, ima jih pa že sedaj do 40.000. Drugo leto bode namenu svojemu popolnoma zadostovala, in že prihodnji občni zbor bode imel priliko sklepati, kako je razdeliti sadike. Končno pove še poročevalec, da se je okrog družbenega vrta napravila popolnoma nova ograja, da zlobneži ne morejo kvariti nasadov. (Poročilo vzame zbor odobrujoč na znanje.)

Centralni odbornik gospod Robič poroča o računu za l. 1887. in proračunu za l. 1889. Računski sklep kaže dohodkov 7213 gld. 5 kr. in ravno toliko stroškov, v blagajnici pa je ostalo 385 gld. 6 kr. Proračun za l. 1889 kaže dohodkov 5343 gld., stroškov pa 4843 gld. Ako primerjamo dohodke s stroški, razvadimo, da bodo lahko zalegli proračunjeni dohodki za vse stroške, in da ostane še kakih 500 gld. Imetje družbeno iznaša konec 1887. leta 33.790 gld. 26 kr. (Vsi računi se odobro.)

Potem se izvrši volitev tajnika in enega odbornika namesto gospoda R. Kastelica, po pravilih izstopivšega. Za tajnika se izvoli soglasno gospod Gustav Pirc, za odbornika pa gospod Josip Šiška, škofov kaplan in sicer s 44 glasovi od 73 oddanih. Ostale glasove je dobil gospod posestnik Peruci.

Potem poroča cesarski svetnik gospod Murnik v imenu centralnega odbora o preuredbi društvenih pravil. Občni zbor je že pred dvema letoma naročil centralnemu odboru preuredbo pravil, a šele sedaj po jako natančni in obsirni obravnavi prinesel je glavni odbor nov načrt pravil pred občni zbor. Razvidel je glavni odbor, da so pravila, katerih zadnja preuredba se je vršila pred 20 leti, nerabna za sedanji čas, in je zatorej prememba jako potrebna. V splošni razpravi oglasi se edin gospod Dežman ter govori proti preuredbi pravil in proti temu, da bi mesto tajnikovo bilo stalno, kakor mu tudi ni prav, da sme sedaj vsak pošten človek biti kmetijske družbe član. Končno je predlagal, naj se preuredba pravil dene raz dnevni red, in naj se pravila vrnejo glavnemu odboru v novo posvetovanje. Pri splošni razpravi se nihče ne oglasi več za besedo, le poročalec cesarski svetnik Murnik zavrne s kratkimi, a točnimi besedami Dežmana. Predlog Dežmanov se potem skoro soglasno odkloni, in vzprejmo se v podrobni razpravi z nekaterimi izpremembami nova pravila s slovenskim in nemškim tekstom.

Na vrsto pridejo potem nasveti raznih podružnic. Prvi se oglasi gospod dekan Erjavec v imenu vipavske podružnice in naznanja, da se je trtna uš uže naselila v treh katastralnih občinah vipavske doline. Slabe letine so bile doslej že 12 let, in malo da ni prišel vipavski kmet na beraško palico. Doslej ni obupal, živel je varčno, delal neprestano in vse svoje upanje stavil v svoje vinograde. A sedaj gre žalosten glas po vipavski dolini, najbolj pogumni kmetovalci obupavajo, in, ako se trtna uš ne zatre, mora polovica prebivalcev zapustiti dolino in preseliti se, kajti brez vinskega pridelka ni moči vipavcu živeti. Govornik prosi, naj centralni odbor

takoj vse ukrene potrebno, da se trtna uš, če je mogoče, nič, naj se takoj napravi trtnica za ameriške trte, ki naj se brezplačno dele, okraju Vipavskemu pa pripomore še s kakšno drugo podporo. Tajnik gospod Pirc gorko podpira stavljeni predlog, obžalujoč, da je došla tako žalostna vest. Tu bode treba energično postopati precej ob začetku, ko mrčes še ni toliko raširjen, in opustošene vinograde bode morda uničiti, ako spoznajo to za dobro strokovnjaki. Po vipavski dolini so drugačne razmere, nego po Dolenjskem. Razumni vinogradniki se ne bodo branili, kajti nekaj odškodnine bodo vendar le dobili. Torej naj kmetijska družba prosi deželne vlade, naj se začno precej vinogradi natančno preiskovati, da se, ako je še mogoče, vsaj za nekaj časa prehitro razširjevanje trtne uši prepreči.

Podružnica logaška predlaga: „Kmetijska družba naj se poteguje na odločilnem mestu za to, da se bode okrajna logaška gozdna drevesnica z večjo vsoto podpirala, če bodo logaški kraji le iz te dobivali v pravem času sadik“.

Predlog, ki ga prav dobro utemeljuje zastopnik logaške podružnice gospod učitelj Ribnikar, se vzprejme.

Metliška podružnica nasvetuje: „Ker se po metliškem okraju trtna uš tako neizmerno naglo širi, naj glavni odbor prej ko mogoče izposluje prepotrebno ameriško trtnico za metliški okraj.“ Predlog podpira zastopnik podružnice metliške, c. kr. notar Štajer. Govornik navaja goropadne številke, kako se trtna uš širi po občinah belokranjskih. Vsa Belokranjska je navezana le na trto, in ako ne bode več vina, bode beda neizmerna, pričelo se bode uvažanje tujih vin, večinoma „fabrikatov“, in naš vinogradnik bode vničen. Govornik navaja, kako uspešno deluje po Belokranjskem metliška podružnica, in to naj bode glavnemu odboru za merilo, kako vneti so Belokranjci za kmetijski napredek. Pravično je, da se takemu ljudstvu kmalu pomaga ob tako veliki nesreči. Predlog se vzprejme z živahnim odobravanjem.

Sadni razstavi v Ljubljani in na Dunaji.

Sadjarstvo je postalo toli važna panoga kmetijstva, da se ne sme prav nič zamujati, kar bi jo utegnulo pospeševati. K pospešnim sredstvom štejem razstave. Letošnjo jesen bomo imeli veliko državno sadno razstavo na Dunaji in deželno sadno razstavo v Ljubljani. Niti poklicani krogi niti posamezni sadjarji ne smejo teh prilik zamuditi, ampak naj se okoristijo razstav. Državna sadna razstava na Dunaji bode imela nalogo pokazati, kakšno je sadjarstvo po Avstriji, koliko je napredovalo, in kaj vzmoremo glede sadne kupčije nasproti inozemstvu. Glavni namen bode torej razstavi, da pokaže kupcem naše sadne pridelke ter da jih vabi k nam na sadno kupčijo. To je gotovo toli važno, da Slovenci ne smemo zamuditi te prilike, da si pridobodemo sadnih kupcev. Državna sadna razstava bode pa prirejena po posebnih načelih, vsled katerih ni tako lahko udeležiti

dobro prešine. Prav izdatno vzboljšamo tako mešanico, če ji že jeseni primešamo nekoliko razsekanega rogovja. Kadar pride spomlad in ž njo čas sajenja, napravijo se na vrtu 40% dolge in 30% široke jame, katere se napolnijo s tako mešanico, ter vanje posade sajenice. Orjaške rože napravlja potem karvijol.

Zelo težavno pa je vzrejati seme karvijolovo, le na gnojnih gredicah morda se posreči, da se po zimi zdrave ohranijo semenske rastline, ker mraz škoduje roži, katera tudi rada plesnuje ali celo gnije; zato ravnamo prav, če kupujemo seme iz južnih laških krajev, koder lahko odgojujejo semenske karvijole.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor za l. 1887. dne 14. junija t. l. v Ljubljani.

(Konec)

Podružnica krška nasvetuje: „V ljubljanski okolici naj se napravi v pospeševanje dolenskega vinstva zaloga dolenskega vina.“ Predlog bi imel utemeljevati zastopnik krške podružnice, g. dekan dr. Sterbenec, ali ker je zadržan, utemeljuje ga tajnik g. Pirc. Zdi se mu jako umestno, da bi se napravilo skladišče (Lagerhaus); v to da bi se najela primerna klet, kajti mogoče bi bilo prodajati vino potem gostilničarjem ne le po Ljubljani, nego tudi na Gorenjsko, Notranjsko, celo na Koroško. Malo je že vinskih trgovcev, kateri hodijo po vino v dolenske ali hrvatske vinske kraje, ampak kupujejo le v Zagrebu vino, katero je raslo na zagrebškimi tlaku in je zdravju škodljivo. — Predlog se sprejme.

Krška podružnica predlaga končno: „Glavni odbor naj na odločilnem mestu deluje na to, da se bodo že cepljene ameriške trte ceno prodajale, sicer bo konec dolenskega vinstva.“ — Tajnik g. Pirc opomni, da sta predloga z enakim zmisлом stavila že gg. dekan Erjavec in c. kr. notar Štajer za Vipavo in Metliko, in da jih bode centralni odbor uvaževal, na kar se predlog vzprejme. Podružnica kranjskogorska predlaga: „Glavni odbor naj se pooblasti, da prosi c. kr. vlade, da se uravnajo kar najhitreje mogoče Sava in nje stranski potok od Kranjske gore do Javornika. Načrte je izdelal že pred dvema letoma g. deželni inženir Hrasky. Nujna je potreba, da se odpravi nevarnost preplavljanja že itak pičlega polja po imenovanih krajih. — Predlog podpira zastopnik podružnice g. Schrey, in se tudi soglasno vzprejme. Podružnica Kranjska gora končno nasvetuje: „Glavni odbor naj deluje na odločilnih mestih na to, da se zdravstvene naredbe nemške države glede vpeljave goved tako prenarade, da ne bodo tako zelo ovirale kupčije z govejo živino kakor doslej. To naj bi veljalo zlasti za kontumacijsko dobo 60 dni, katera naj se odpravi ali vsaj primerno okrajša. Zastopnik podružnični pridene predlogu, katerega živo podpira, še to, naj bi se delovalo na to, da se vsaj carina poviša za inozemski

sir. Zbor uvažata ta predlog kot dodatek in potrdi nasvet. Centralni odbornik g. vodja Povše nasvetuje, naj občni zbor sklene prošnjo do državnega zbora, da se pregleda hišni kataster, in se zniža hišni davek za poslopja po deželi. Govornik misli, da bode, ker je sedaj sklenen spiritni davek, finančni minister po večem državnem dohodku gotovo to prošnjo uvažal. — Centralni odbornik dr. Poklukar kot član davčnega odseka v državnem zboru misli, da se, kolikor je njemu znano, finančno ministerstvo ponižanju hišnega davka po deželi, posebno po obrtniških vaseh, kakeršne so Kropa, Železniki, Idrija itd., ne bode branilo. — Predlog se potem vzprejme.

Gospod Babnik nasvetuje, naj bi se ustanovila nova kmetijska podružnica za ljubljansko okolico, ker se predlagatelju zdi, da se ravno v sredini kmetijske družbe, v ljubljanski okolici, premalo deluje. Centralni odbornik g. Povše naznanja, da je centralni odbor že načelno sklenil ustanovitev nasvetovane podružnice. — Društveni tajnik g. Pirc pa naglašata, da okolica ljubljanska za kmetijski napredek nikakor ni zaspana, kajti šteje danes že nad 40 udov, in vnema se vedno bolj za kmetijstvo.

Predsednik gospod Josip Friderik Seunig sklene potem zborovanje s trikratnim živoklicem presvetlemu cesarju, kateremu zbor soglasno pritrdi.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

83.

Razne pijače; čaj in njegovo razprostranjenje.

V zibelci človeške kulture je pognala plemenita trta, in od njenega soka je priredil človek pijačo, ki mu ogreva srce in razveseljuje dušo. S to pridobitvo se ponaša belo pleme. Ali človek je tudi v Aziji, v Afriki in v Ameriki in na Oceanske otočju našel bilinah sokov, od katerih si je napravil opojno vino. V Afriki je pognala kava, in bistro oko človeško je našlo tudi v njej tajinstvenih moči, katere človeku razveseljujejo dušo in razigravajo domišljijo. Gotovo ne moremo pojmiti, kako je naravni in neuki človek došel do tega, da se okoristi s plemenitimi sestavinami kavovčevega zrnja se le s prženjem in s kuhanjem. Kedaj je potreboval človek več uma in razbora, ali tedaj ko je od grozdovega soka priredil opojno vino, ali tedaj ko je od kavovčevega zrnja skuhal oživljajočo pijačo? Daleč na vzhodu, v vzhodnej Aziji, posegel je človek z vlastitega nagona po drugej bilini, da si je napravil priljubljeno pijačo. In čuditi se moramo, da je našel prav tako bilino, katera ima iste tajinstvene moči, iste stvari kakor kava. Bil je to kitajski čaj. Ali kava in čaj kitajski niste edini bilini. Tudi v Ameriki, v Peraguvaju in v Labradoru so našli ljudje uže v prastarej dobi darove bilinskega sveta, od